

Verksamhetsbrättelse 2006

Helsingfors arbis

HELSINGFORS ARBIS

ÅR 2006

Helsingfors stads svenska arbetarinstitut är en sådan inrättning som nämns i lagen om fritt bildningsarbete som "grundar sig på lokala och regionala behov". Såväl undervisnings- som förvaltnings språket är svenska.

Arbis, liksom det fria bildningsarbetet över huvudtaget, syftar till att utgående från principen om livslångt lärande stödja en mångsidig utveckling av individens personlighet och förmåga att fungera i samfund och främja demokrati, jämlikhet och pluralism i det finländska samhället.

Trots ekonomiska nedskärningar under ett antal år har Arbis bibehållit ett mångsidigt kursutbud. Nya ämnen har kommit till, gamla har fallit bort, för att senare återupstå i modernare varianter, anpassade till en ny tid med nya behov och nya krav. Den här mångsidigheten i kombination med ett stort antal olika kursdeltagare gör Arbis till en livskraftig institution. Utbildningsbakgrund och ålder varierar, men viljan att lära sig något nytt och att utvecklas har alla gemensamt. Den viljan utgör Arbis starka drivkraft.

Helsingfors arbis är i enlighet med sin ideologi öppet för alla intresserade. I studiecirkelna deltar personer i olika åldrar och med olika bakgrund. Också personer med olika etnisk bakgrund har hittat Arbis kurser. De deltar förutom i kurser i svenska och finska, främst i motionsgrupper och i kurser med praktisk och konstnärlig inriktning och får på så sätt kontakt med finländare och det finländska samhället.

Arbis strävar efter att motarbeta rasism och integrera olika grupper i den ordinarie verksamheten genom ett mångsidigt kursutbud, genom en kunnig personal och genom en fördomsfri inställning.

Arbis personal är språkkunnig och kan betjäna personer som har annat modersmål än svenska och finska. Webbanmälningarna, som också kan göras på engelska, har ytterligare underlättat anmälningsproceduren för invandrare. Drygt 5 % av Arbis kursdeltagare har annat modersmål än svenska eller finska, vilket ungefär motsvarar utlänningarnas andel av befolkningen i Helsingfors. Ca 10 % av Arbis timlärare har annat modersmål än svenska och finska. Den relativt höga siffran har sin förklaring i den stora andelen språk i Arbis kursutbud. Undervisningen i språkkurser på högre nivå (t.ex. konversationsgrupper) handhas i allmänhet av infödda lärare. Därtill har Arbis undervisning i olika etniska kök och använder sig även då av infödda krafter.

Arbis vision är "Ett Arbis för alla" och verksamhetsidéen lyder: "Arbis erbjuder huvudstadens invånare möjligheter att inhämta nya kunskaper och färdigheter, att utveckla sitt kunnande och sig själva, individuellt och i samverkan med andra samt främjar den finlandssvenska kulturen och kunskaper i svenska." De värderingar Arbis står för är Kursdeltagaren i fokus, Kunskap som egenvärde, Flexibilitet, Fördomsfrihet, En levande och korrekt svenska och Hållbar utveckling.

DIREKTIONEN

Arbis direktionen bestod under år 2006 av följande personer (ersättare inom parentes):

Sture Gadd, ordförande (*Kristina Lindström*) SFP, *Jan Rosqvist*, viceordförande (*Mika Naarala*) SDP, (*Juha Sarlund*) Cent, *Camilla Granholm* (*Nina Kalk*) De Gröna, *Anna Jern* (borta våren 2006) (*Gerd-Peter Löcke*) SFP, *Ralf Nikander* (*Johanna Sandberg*) SFP, *Laura Lodenius* (*Nils Nyström*) Vänst., *Pontus Slätis* (*Arto Grönholm*) De Gröna, *Heta Välimäki* (*Inger Östergård*) SDP. Stadsstyrelsens företrädare i direktionen var *Pekka Reinikainen* (*Sole Molander*).

Institutets rektor föredrog ärendena och som sekreterare fungerade institutets biträdande rektor. Direktionen sammanträdde fem gånger under år 2006. Protokollen upptog sammanlagt 93 paragrafer.

I Arbis budget ingår två elevstipendier à 300 € och två elevstipendier à 200 € om vilka direktionen fattar beslut. Det större elevstipendiet om 300 € är avsett för elever vid institutet för vidare utbildning i Finland eller utomlands. Det kan sökas av en person som är bosatt i Helsingfors, som under minst två läsår har varit inskriven vid institutet och som regelbundet och med framgång har deltagit i undervisningen. Det mindre elevstipendiet om 200 € är avsett som understöd för deltagande i samlingar, seminarier eller kurser, för inköp av kursmaterial eller i något annat bildningssyfte. Det kan sökas av en person som är bosatt i Helsingfors, som från läsårets början har varit inskriven vid institutet och som regelbundet och med framgång har deltagit i undervisningen.

PERSONAL

Institutets rektor fil.mag. *Ellinor Gube* avgick med pension 30.9.2006. Fil.kand. *Gunborg Gayer* utsågs av stadsfullmäktige 17.5.2006, § 20, till ny rektor för institutet från 1.10.2006. Gunborg Gayer inledde sitt arbete vid institutet som "rektorspraktikant" under tiden 4–30.9. Under den tiden låg den formella beslutsrätten på biträdande rektor pol.mag. *Johanna Söderholm*.

Arbis lärarbefattningar innehades av fil.mag. *Carola Dahlström* (främmande språk), textillärare *Peggy Danska* (handarbete), konstkand. *Hans-Peter Holmstén* (konstämnen), fys.ter. *Birgitta Lindberg* (fysisk fostran), ekon.mag. *Ralf Rehn* (informationsteknik), hushållslärare *Maria Riska* (huslig ekonomi), fil.mag. *Moa Thors* (tyska) och fil.mag. *Hedvig Wallin* (svenska). Institutets ekonomichefsbefattning innehades av *Tea Linso* och som byråföreståndare fungerade *Tua Sederlöf*. Institutets informatör *Walter Fortelius* var tjänstledig och vikarierades fram till 30.6.2006 av *Sebastian Weckman* och efter det av *Maria Lindh*. Maria Lindh arbetade som läroavtalspraktikant och avlade merkonomexamen den 17 november. Bibliotekariebefattningen delades mellan *Benedict von Wright* och *Fredrik Therman* medan Arbis biblioteksfunktionärsbefattning innehades av *Marianne Jäntti-Sevon*. Institutets byråsekreterare var *Nanna Etelä* som också fungerade som filialföreståndare för Arbis Östra, medan Arbis kurssekreterarbefattning innehades av *May Österholm*. Kansliet sköttes under kvällstid på timbasis av *Joanna von Herten*. Som datakonsult på timbasis fungerade under våren *Janne Bernas* och därefter

Anders Gebala. Dessutom fanns tre vaktmästare: *Lars Henriksson, Jan-Peter Jaatinen* och *Ari Mäkinen* och tre städerskor: *Maj-Rita Granqvist, Birgit Haatainen* och *Marianne Miettinen*.

Personalen deltog i 65 utbildningsdagar under verksamhetsåret.

Största delen av undervisningen handhades av timlärare. Antalet timlärare under år 2006 var 228. Dessutom anlätades föreläsare inom Studia Generalia och föreläsningsscirklar, modeller vid konstkurserna och ackompanjatörer vid vissa gymnastikgrupper för pensionärer.

UNDERVISNING

Största delen av institutets verksamhet försiggick under år 2006 i fastigheten vid Dagmarsgatan 3 och Stoa – Östra Helsingfors kulturcentrum, Åbohusvägen 1, och i den svenska ungdomsgården Rastis i Nordsjö. En del kurser, främst kurser i vattengymnastik och kurser i svenska för stadens personal, var utlokaliserade.

Arbis ordnar kurser och föreläsningar i olika ämnen enligt samhällliga och lokala behov. Målet är ett brett utbud av högklassiga kurser. Institutets huvudsakliga inriktning ligger på allmänbildande kurser. Det bindande målet för år 2006 var 20 592 lektioner medan de förverkligade lektionerna uppgick till 20 460, d.v.s. 132 lektioner färre. Orsaken till detta ligger i att institutet i maj 2005 uppgjorde sin budget för år 2006, och som grund för resultatmålet använde sig av de lektioner som berättigar till statsbidrag för föregående år, d.v.s. 2005. De undervisningstimmar som berättigar till statsunderstöd för år 2006 visade sig senare vara endast 18 777. Arbis beviljades dessutom ett tillägg på ca 1 200 lektioner, vilket innebar att sammanlagt 19 977 undervisningstimmar berättigade till statsbidrag år 2006 varför Arbis förverkligade något färre timmar än de som planerades från början.

Mindre bemedlade, arbetslösa som lyfter enbart grunddagpenning och personer som åtnjuter hemvårds- och moderskapsstöd har efter anhållan beviljats nedsatt kursavgift. Också syskonrabatt för barn under 16 år beviljades. Sammanlagt 52 personer beviljades under året nedsatt kursavgift.

Undervisningen, i form av föreläsningss- och studiecirklar, pågår under ett arbetsår som inleds i augusti och avslutas i juli. Antalet lektioner under kalenderåret var sammanlagt 20 460 (688 lektioner flera än under föregående år). Under vårterminen hölls 10 565 och under höstterminen 9 895 lektioner. Antalet utbildningar var under året 1 039 (1 005 föregående år). Av dessa var 9 avsedda enbart för barn och 44 bestod av allmänna föreläsningar. 57 kurser omfattande 685 lektioner för 473 deltagare ordnades som uppdragsutbildning. Kursdeltagarna uppgick under vårterminen till 6 971 och under höstterminen till 8 340, sammanlagt alltså till 15 311 (149 flera än föregående år).

Bildkonst, skulptur och fotografering

Sammanlagt ordnades 89 kurser med 1 286 deltagare, på våren 642 och på hösten 644.

Kurserna omfattade 2 621 lektioner. Flera kurser inom bildkonst och konsthantverk visade sig vara mycket populära. Bland dem kan nämnas oljemåleri, digitalfotografering och keramik. Efterfrågan på de här kurserna var större än utbudet. En nyhet för i år var på hösten en utlokaliserad mu-

seikurs till bl.a. Villa Hagasund.

I Arbis Östra ordnades fyra kurser för barn och unga i grundundervisningen i konsthantverk och keramik. I kurserna deltog 23 barn under 12 år. Under kurserna betonades känsla för material, formgivning och handfärdighet. Därtill har Arbis Östras övriga kurser visat sig komplettera det allmänna kursutbudet väl.

I november ordnades den stora lärarutställningen på Galleri Stoa, och den besöktes av sammanlagt 1 600 personer. 15 utställningar ordnades på Galleri Arbis, som förevisat bildkonst och konsthantverk främst av kursdeltagare på Arbis. Förutom elevutställningarna presenterade sig Pro Artibus och Konst-Kompaniet på Galleri Arbis. I Luckans lokalteter ordnade Arbis akvarellmålare en akvarellutställning.

Gymnastik, dans och hälsa

Målsättningen med motionskurserna är att främja hälsan på alla delområden. Under motionskurserna ökar bl.a. konditionen, muskelstyrkan och ledrörligheten och detta bidrar till bättre välmåga. Också motionssektorns lugnare kurser såsom tai chi, yoga och stretching ökar vårt välbefinnande. Allt detta ger oss resurser att bättre orka med vardagen.

Under året hölls 178 kurser med 2 668 lektioner och 4 261 kursdeltagare. Under våren ordnades 90 kurser med 1 346 lektioner och 2 098 deltagare, medan hösten innehöll 88 kurser med 1 322 lektioner och 2 163 deltagare. Sammanlagt 46 timlärare undervisade under kalenderåret.

I kursutbudet ingår allt från vanliga motions- och danskurser till bodymind- och föräldrabarnkurser. Seniorerna har egna kurser i gymnastik, dans och styrketräning. Nytt för året var bl.a. en danskurs för barn, gymnastik med gymstick och introduktion till Qi Gong. Den nya bodylogikkursen överraskade med rekordmånga intresserade och en parallellkurs sattes in.

Arbis kursdeltagare har möjlighet att varje år delta i ett konditionstest utarbetat av UKK-institutet. Gångtestet genomfördes både på våren och på hösten vid två tillfällen.

De flesta kurser ordnades på Dagmarsgatan i gymnastik- eller festsalen. Därtill hölls kurser i Arbis Östra i Stoa och på Rastis. De alltid lika populära vattengymnastikkurserna gick av stapeln i Kuntokeidas Sandels och Nordsjö simhall. Styrketräningskurserna för seniorer ordnades i Arcadas välutrustade konditionssal.

Hantverk, dekor och textilarbete

Hantverkssektorn riktar sig till alla människor som vill utveckla sitt personliga skapande och lära sig gamla hantverkstekniker eller fångas av nya.

Kalenderåret 2006 ordnades 120 kurser under sammanlagt 3 183 lektioner. 1 618 elever deltog. Under rubriken hantverk kommer kurser så som träslöjd, restaurering av möbler, fönster eller

böcker. Till hantverk räknas också formande av olika material: ull, spånor, stearin, metalltråd och pappersmassa. En dekor förgyller inte bara möbler, tyger eller korgar, utan kan t.ex. också skapas av servetter. Inom textilarbete sys det både av och för ung och gammal. Tyger skärs i bitar och omformas till lapparbeten. Trådar och garn virkas, stickas, vävs och knypplas. Att få se sina egna händers verk ger god stimulans, vårdar gamla klenoder och stimulerar tankens och handens nervbanor.

Undervisningen och skapandet har skett på Dagmarsgatan, i Arbis Östra, i Kottby lågstadieskola och i Botby högstadieskola under ledning av 32 yrkesskickliga lärare. Lärarna har ordnat utställningar i husets vitriner och själva deltagit i en lärarutställning i Galleri Stoa.

Informationsteknik

Sammanlagt hölls 101 kurser med 1 671 lektioner under redogörelseåret. Antalet kursdeltagare i verksamheten var 796. Intresset för de nya IT-föreläsningarna är stigande och de 12 föreläsningarna lockade sammanlagt 61 åhörare. Den traditionella julvakan drog 60 besökare till IT-klasserna.

De populäraste kurserna under året var kurserna i användningen av digitalkamera, bildbehandlingsprogrammet Photoshop och seniorkurserna. Bland de nya kurserna under året kan nämnas "Gör film med dator" och kurserna i programmet Indesign. På hösten inleddes även en ny undervisningsform: de första grupperna var Startgruppen, Digigruppen och Datakör-

kortsgruppen. Grupperna samlas under fria former ett antal gånger per termin. Kurserna inom öppen källkod, närmast OpenOffice.org, visade sig ännu inte väcka tillräckligt intresse och ett flertal planerade kurser måste inställas. Glädjande nog kunde en Linux-kurs genomföras på våren.

Undervisningen skedde i IT-klasserna ROM och RAM. Både klasserna har modern IT-utrustning med 10 elevdatorer. Under redogörelseåret uppgraderades Microsoft Office XP till versionen 2003 i RAM. Arbis studerande har även haft möjlighet att använda IT-klasserna för handledda FlexIT studier 6–8 timmar/vecka. Totalt 88 deltagare har utnyttjat FlexIT under året.

Inlärningsplattformen Moodle har använts på ett antal grundkurser och på alla fördjupade kurser. Användningen har motsvarat förväntningarna och vi arbetar vidare på att utveckla flerformsundervisningen. IT har inga planer på renodlade e-kurser, utan Moodle används som ett komplement till närundervisningen.

Under hösten förnyades datakörkortsverksamheten. Inga specifika datakörkortskurser ordnades utan istället ordnades 8 kurser som ger färdighet att avlägga körkortet. Personer intresserade av körkortsexamen kunde anmäla sig som datakörkortstuderande och få bl.a. individuell studiehandledning. Sammanlagt 115 tenter genomfördes för det nationella och internationella körkortet. Fem A-kort avlades under redogörelseåret.

Matlagning

Under år 2006 hölls i undervisningsköket 95 kurser med sammanlagt 665 undervisningstimmar. Under våren hölls 345 lektioner och på hösten 320 lektioner. Kursdeltagarna var på våren 505 och på hösten 774. Sammanlagt deltog 1 279 personer i någon matlagningskurs.

De 16 matlagningsdemonstrationer som ordnades under kalenderåret hade en betydande tillströmning av elever. Deltagarantalet var i medeltal 26 personer per demonstration, mot 15 senaste år.

Kurser som kombinerade mat och vin visade sig vara en fullträff som lockade många deltagare. Också de etniska köken var fortfarande mycket populära bland kursdeltagarna liksom också olika kurser i kombinationen mat och språk: på danska, engelska, franska, italienska, tyska och svenska för finskspråkiga.

Kurser ordnades också för barn, både tillsammans med vuxna eller i grupper som vände sig endast till barn. Matlagningsintresset bland män i alla åldrar är fortfarande stort. Arbis arrangerar också skraddarsydda kurser där deltagarnas specialönskemål beaktas.

Elever från Ulfåskolan fick lära sig matlagningens grunder och näringslära och hur man hanterar olika livsmedel under sammanlagt 80 lektioner under arbetsåret. Julvakan var åter en succé – 332 personer, både barn och vuxna bakade pepparkakor och formade marsipangrisar.

Natur, kultur och musik

Under rubriken natur, kultur och musik samsas så vitt skilda ämnen som litteratur, film, musik, navigation, guidefortbildning, släktforskning och olika naturrelaterade kurser. Under vårterminen 2006 ordnades sammanlagt 788 lektioner (28 kurser) med 443 kursdeltagare och under höstterminen 2006 var antalet lektioner 714 (25 kurser) och antalet reguljära kursdeltagare 452.

De allmänna föreläsningarna hade under vårterminen 179 åhörare och under höstterminen sammanlagt 452. Den populäraste kursen i den här gruppen var som vanligt Samla gammalt med *Stig Nummelin* som kursledare. Kursen fylldes snabbt under de första anmälningdagarna. Till kursens popularitet bidrar säkert de välbesökta och välorganiserade museiresorna som hör till, två per termin.

Musikens andel (solo- och körsång, piano och gitarr) var 437 lektioner (12 kurser) under vårterminen med 140 deltagare och 414 lektioner (12 kurser) med 153 deltagare på höstterminen. Efterfrågan på kurser i pianospelning och solosång är fortsättningsvis större än det antal platser Arbis kan erbjuda. Under året har också tre körer arbetat i Arbis.

Under verksamhetsåret kunde ett något sjunkande intresse för allmänna föreläsningar noteras. Under vårterminen ordnades föreläsningsserierna Kropp och välmående med olika föreläsare och Tankar om judisk kultur med *Karmela Belinki*, och under höstterminen Demokrati så in i Norden med redaktör *Nils Torvalds* respektive Svenskt i Finland, också med olika föreläsare. På hösten ordnades serien Släktforskningens källor.

Till serien Aktuella författargäster inbjöds författarna *Christian Brandt*, *Fredrik Lång*, *Jörn Donner*, *Kjelln Westö*, *Tua Forsström* och *Erik Wahlström*. *Tuva Korsström*, *Tapani Ritamäki* och *Fredrik Therman* alternerade som intervjuare.

I slutet av höstterminen ordnades i samarbete med Nylands litteraturförening r.f. den traditionella nyländska författarmatinén med 14 aktuella finlandssvenska författare, som läste ur sina verk.

Samarbetspartners för kurser inom Natur och kultur var Helsingfors auktoriserade turistguider r.f., Helsingfors Släktforskare r.f., Finlands röda kors Helsingfors-avdelning, Finlands Svampvänner och Arbis Mykologer, Finlands Navigationsförbund, Manskören Frihetsbröderna r.f., Finlands hjärnstiftelse, Ockra – diskussionsforum för hälsa och utveckling, Svenska språkbyrån och Nylands litteraturförening r.f.

I Arbis traditionella påskbasar deltog några skolor med påskdekorationer, bakverk och loppisprylar i foajén, där också Unicef hade sin traditionella försäljningsutställning före jul.

Språk

Språkundervisningen vid Arbis riktar sig huvudsakligen till den svenska befolkningen i Helsingfors och strävar efter att med ett så brett utbud som möjligt tillgodose de vuxnas, men också ungdomarnas behov av både nya, kompletterande och fördjupade kunskaper i språk. En mycket viktig uppgift för Arbis är även att erbjuda undervisning i svenska för finskspråkiga. Bland språkstuderandena finner man dessutom allt fler deltagare med annat modersmål än svenska eller finska. Nybörjarkurser i finska och svenska för utlänningar var efterfrågade. Dessutom har många utlänningar sökt sig även till andra språkkurser, eftersom undervisningen i språk vid vårt institut redan i ett tidigt stadium försiggår på målspråket.

År 2006 ordnades 363 kurser med sammanlagt 4 273 deltagare, 2 156 under vårterminen och 2 117 under höstterminen. 7 922 lektioner hölls i 18 olika språk, 17 under vårterminen (4 129 lektioner) och 18 under höstterminen (3 793 lektioner). I nio av språken erbjöds kurser från nybörjarnivå till avancerad nivå. På grund- och mellannivå betonas praktisk språkkunskap, medan den högsta nivån ofta är inriktad på någon form av specialisering. Samtliga språkkurser behandlar även kulturkunskap. Prepkurser för olika språkexamina ingick i programmet. Multimediaklassen användes både inom den normala språkundervisningen och för handledda självstudier. Flexstudierna och e-kurserna riktades såsom tidigare till en speciell målgrupp.

En nyhet på hösten var Lingua Café som ordnades en gång i månaden. Målet är att sammanföra utlänningar och finländare och ge dem en möjlighet att öva sig i varandras språk och lära känna varandras kulturer i en okonventionell miljö.

Förutom den studierådgivning som erbjöds i samband med anmälningarna i början av höstterminen ordnades också nivåtest i engelska, franska, svenska och tyska. Dessutom fungerade studierådgivningen under hela verksamhetsperioden per telefon och framför allt per e-post.

Uppdragsutbildningen i svenska för stadens personal utgjorde ett tyngdpunktsområde inom Arbis språkundervisning. Ytterligare ordnades s.k. skraddarsydda kurser, om också i blygsam omfattning, i engelska, franska och ryska.

Samarbetet med stadens Utbildningsverk fortsatte inom ramen för muntliga prov. Våren 2006 deltog 160 gymnasister i det muntliga provet för abiturienter som organiserades i Arbis regi.

Samarbetet med stadens Utbildningsverk fortsatte inom ramen för muntliga prov. Våren 2006 deltog 160 gymnasister i det muntliga provet för abiturienter som organiserades i Arbis regi.

Projektet Språk på nätet, som genomförs i samarbete med flera arbisar och folkhögskolor i Svenskfinland, inledde sin slutfas. Under hösten skapades grunden för en hemsida, som skall vidareutvecklas till en portal och ett forum för språklärare inom olika skolformer.

I samarbete med Södra Finlands språklärförening ordnade Arbis en fortbildningsdag kring användningen av Internet i språkundervisningen för 17 lärare från olika skolformer i södra Finland.

Engelska

Engelskan var det största främmande språket vid Arbis. 38 kurser ordnades och antalet lektioner inom ämnet uppgick till 894, medan antalet deltagare var 586. Antalet deltagare hade igen i år stigit jämfört med föregående år, men också timantalet hade ökat för att tillfredsställa behovet. En kurs indrogs p.g.a. för få deltagare. Kurserna täckte allt från grundnivå till avancerad nivå. E-kurser för den skriftliga delen av Cambridge examina First Certificate och Advanced English stödde prepkurserna i klass. En flerformskurs med temat London idag och igår var en nyhet, som gav en mångsidig bild och aktiverade deltagarna till att skriva essäer och hålla muntliga presentationer. Flexstudier i engelska ordnades för dem som inte hade tillfälle att delta regelbundet i någon kurs och var villiga att genomföra sina studier självständigt kompletterade med handledning ca var tredje vecka. För stadens abiturienter ordnades en prepkurs som flerformskurs. I det muntliga provet för abiturienter våren 2006 deltog 74 elever.

Finska

I finska ordnades 15 kurser som sammanlagt omfattade 576 lektioner. I dessa kurser deltog 210 personer. Dubbelt så många lektioner inföll på vårterminen, vilket också syns i fördelningen av antalet kursdeltagare.

I de lägre kurserna deltog utlänningar från olika delar av världen. En nyhet för dem var en kort skrivkurs på nätet. För finlandssvenskar fanns en e-kurs som förberedde för det s.k. Lilla språkprovet i finska och en prepkurs för det s.k. Stora språkprovet. Eftersom efterfrågan på dessa kurser var stor, erbjöd vi på våren en kurs som överbryggar nivåskillnaden mellan dessa två och som fyllde en tydlig funktion. För dem som inte hade tillfälle att delta regelbundet i någon kurs och var villiga att med en handledares hjälp ca var tredje vecka genomföra sina studier självständigt, erbjöds flexstudier under våren. En nyhet på hösten var eftermiddags-klubben i finska för lågstadielever. I det muntliga provet för abiturienter deltog 43 elever i A-finska och 12 i modersmålsinriktad finska.

Franska

Antalet deltagare uppgick till 535 och lektionerna till 888. Under året ordnades 43 kurser i franska. Under hösten gjordes ett försök att introducera flera kortkurser än tidigare, vilket inte gav ett så gott resultat som förväntat. En kurs indrogs p.g.a. för få anmälda. Tyngdpunkten i efterfrågan låg såsom föregående år på mellan- och avancerad nivå, särskilt på dagtid. Specialkurser i fransk matlagning och franska viner fanns också detta år på programmet. Två föreläsningar om moderna franska chansonartister och en föreläsning om te intresserade en rätt talrik publik. E-kurserna, som erbjöds på grund-, mellan- och avancerad nivå, liksom även flexstudierna riktade sig till deltagare som inte regelbundet kan delta i kursverksamheten. I det muntliga provet för abiturienter deltog i år 5 personer i lång franska och 6 i kort franska.

Italienska

Inom ämnet italienska ordnades 19 kurser omfattande 452 lektioner. I dessa kurser deltog 394 personer, vilket var en betydande ökning. Italienskan placerade sig på tredje plats bland de främmande språken. Efterfrågan på nybörjarkurser var stor. Även på avancerad nivå nåddes en talrik publik, särskilt genom föreläsningar om etruskerna och presentation av olika regioner i Italien.

Ryska

I ryska erbjöd Arbis 17 kurser från nybörjarstadium till avancerad nivå. Kurserna omfattade 399 lektioner och 163 personer deltog. Antalet lektioner och studerande i ryska ökade något. Under hösten erbjöds deltagarna en möjlighet att avlägga kurs 1 i gymnasieryska. Kursen genomfördes i samarbete med gymnasiet Lärkan.

Spanska

Intresset för spanska var stort, speciellt på nybörjarnivå. Också i detta språk arrangerades kurser på alla nivåer, sammanlagt 25 kurser i vilka 342 personer deltog, vilket är en ökning på 55 personer jämfört med föregående år. En kurs kunde inte genomföras p.g.a. för få anmälda. En specialkurs om regissören Almodóvar fanns på programmet. I det muntliga provet för abiturienter deltog 2 personer.

Tyska

I tyska arrangerades 30 kurser mycket jämnt fördelade på dag- och kvällstid. Kurserna omfattade 614 lektioner. Undervisning gavs på alla nivåer, minst dock på grundnivå. Glädjande är naturligtvis att det finns ett uttalat behov av kurser på avancerad nivå men samtidigt är det en skrämmande utveckling om det inte finns någon grundnivå att bygga vidare på för framtiden. I kurserna deltog sammanlagt 357 personer, vilket är en ökning med 74 sedan året innan. Med tanke på att det bara arrangerades en kurs mera än föregående år får denna ökning i elevantalet ses som en mycket positiv utveckling; förklaringen ligger dels i årets tre föreläsningar, dels i att studiegrupperna överlag växte i storlek.

I maj företogs en resa till Berlin, i vilken 15 personer deltog. Den absoluta höjdpunkten under den fyra dagar långa resan blev en promenad i det forna Östberlin med *Nils Eric Forsgård* och *Marie Krüger* som ciceroner. Forsgård stod för den historiska bakgrunden medan Krüger bidrog med sina personliga upplevelser från tiden för murens fall, vilken hon upplevt som tioåring.

För deltagare med oregelbunden arbetstid eller andra hinder för att delta regelbundet i någon kurs ordnades som under tidigare år flexstudier. Även e-kursen Tysk grammatik på nätet tjänar samma syfte. I det muntliga provet för abiturienter deltog 9 elever.

Skandinaviska språk: svenska, norska och danska

Svenska

Under kalenderåret ordnades sammanlagt 147 kurser i svenska, 71 på vårterminen och 76 på höstterminen. I vårens kurser deltog 726 studerande, medan höstens kursutbud lockade hela 824 deltagare. Dessa fick ta del av totalt 2 811 lektioner – 1 451 på hösten och 1 360 på våren. Svenska är det klart största språket på Arbis, och den positiva trenden tycks fortsätta – även detta år kunde vi redovisa en ökning både i antalet kurser och antalet elever. Liksom tidigare bidrar den utlokaliserade undervisningen på stadens verk till det stora antalet kurser i svenska. Under 2006 arrangerades 85 skraddarsydda kurser för stadens personal.

De populäraste kurserna i svenska var de mer praktiskt inriktade konversationskurserna samt kurserna för utlänningar, där intresset var särskilt tydligt i Arbis Östra. På Arbis Östra utökades också nybörjarundervisningen i svenska för finskspråkiga på dagtid.

Den nätbaserade undervisningen i svenska utökades med en kurs riktad till studerande som siktar på att ta Språkexamen för statsförvaltningen, "Svenska för lilla språkprovet". Den här kursen var en flerformskurs med både närstudier och distansstudier.

Kursen "Mat och prat" i samarbete med undervisningsköket lockar också varje år ett stabilt antal deltagare och nyheten "Kafésvenska", i Arbis kafé, som startade på hösten blev snabbt fulltecknad. Också våra diskussionskurser som baserar sig litteratur, verkar ha hittat sin form, liksom "Svenska med Husis" i samarbete med Hufvudstadsbladet. På de utlokaliserade kurserna kom de flesta eleverna från vårdsektorn, men också på museiverket, på utbildningsverket och inom domstolsväsendet har det undervisats svenska.

De finskspråkiga abiturienterna har erbjudits prepkurser inför studentskrivningarna i svenska både på hösten och på våren. Dessa kurser har lockat 37 deltagare.

Vårt mål är att erbjuda såväl finländare som utlänningar undervisning i svenska på olika nivåer. Vi strävar efter att profilera oss som ett ställe i Helsingfors där man hittar ett mycket brett utbud av kurser på svenska. För att tillfredsställa de mycket varierande önskemål och behov som finns bland våra studerande, är kurserna i svenska mycket omväxlande både till innehåll och utformning. Ett återkommande tema i svenskundervisningen är dock den finlandssvenska kulturen och de finlandssvenska traditionerna – utan att man får glömma det rikssvenska. Utöver den traditionella undervisningen har studerandena också varit på teater, suttit i YLEs studiopublik, besökt Nifin och deltagit i guideade stadsrundturer.

Under året har man även kunnat avlägga nationella språkprov i svenska. Provet i Allmän språkexamen verkar ha hittat sin plats sin plats i systemet, och språkfärdighetsskalan enligt den Europeiska referensramen för språk används allt mer för att nivåbestämma kurser och tester. Intresset för att genomgå testet på grundnivå verkar dock minska, medan de övriga nivåerna har ett stabilt antal deltagare. På våren skrev åtta deltagare provet för finskspråkiga på mellan-nivå, medan motsvarande prov avsett för utlänningar lockade sju. Svenska på högsta nivån skrevs av åtta personer från olika delar av södra Finland. På hösten avlade åtta personer provet i svenska på högsta nivån. Den här gången deltog inga utlänningar i testet på mellannivå, medan sju deltagare med finska som modersmål mötte upp. Två personer skrev provet på grundnivå. På Arbis hade man också möjlighet att delta i det s.k. lilla språkprovet (Språkexamen för

statsförvaltningen). Den här gången var dock intresset litet, så provet ställdes in.

Paavo Lipponen gjorde ett uppskattat besök på Arbis i oktober, där han delade med sig av sina svenska läsupplevelser. Också *Eivor Sommar Dahl* besökte institutet och föreläste under rubriken "Tvåspråkiga barn i en enspråkig skola".

Norska och danska

Kurser i våra nordiska grannspråk lockar alltid studerande. Behovet av kurser i norska verkar dock minska, så endast en kurs i norska, med sex deltagare, har ordnats under läsåret. Kurserna i danska är däremot populära och från hösten kunde man t.o.m. se en liten uppgång i antalet deltagare, troligtvis till följd av vårt samarbete med Nifin. Både på våren och hösten arrangerades fyra kurser i danska. I vårens kurser deltog 38 studerande medan höstens kurser hade 50 studerande.

Övriga språk

De övriga språken representerade ett mer begränsat utbud kurser per språk och omfattade sammanlagt 444 lektioner. Språken var estniska, japanska, kinesiska, latin, nederländska, nygrekiska, portugisiska, sanskrit och teckenspråk. Av dessa ordnades sanskrit för första gången på Arbis. Nygrekiskan visar ett nytt uppsving både på nybörjar- och fortsättningsnivå. Deltagarantalet i nybörjarkurserna i japanska och portugisiska var också glädjande stort.

Öppna universitetet

Arbis ordnade under året 20 öppna universitetskurser som omfattade sammanlagt 299 lektioner. Av dessa ordnades 7 kurser under vårterminen (117 lektioner) och 13 (182 lektioner) under höstterminen. Kurserna ordnades i samarbete med Helsingfors universitet och Åbo Akademi. I kurserna deltog under vårterminen

114 och höstterminen 238 studerande, samman-

lagt 352 studerande, vilket var 41 fler än under senaste år. 211 enskilda tentamensresultat registrerades under kalenderåret.

Under året inleddes två omfattande grundstudiehelheter i samarbete med Åbo Akademi, nämligen hälsovårdsadministration och allmän teologi. Kurserna var populära och isynnerhet teologikurserna lockade studerande av olika ålder, både män och kvinnor. Pedagogiskt fungerar det bra med blandade grupper, d.v.s. vuxenstuderande och yngre universitetsstuderande. Kurserna som ingår i rättsnotarieexamen fortsatte och flera nya studerande anmälde sig. Matematik kunde man också studera på Arbis. Kursen med det lockande namnet Diskret matematik intresserade en liten men sammansvetsad grupp.

För att erbjuda ett så mångsidigt kursutbud som möjligt samlas huvudstadsregionens institut årligen till koordineringsmöten med respektive universitets fortbildningscentraler för planering

av de öppna universitetskurserna. Samarbete och gemensamma kurser har ofta stått på agendan. Under år 2006 beslutade Grankulla medborgarinstitut och Arbis att samarbeta inom ämnet logopedi. De två instituten skulle turas om att ordna kurserna i samarbete med Helsingfors universitet. Det var första gången man i Helsingforsregionen kunde studera logopedi på svenska.

Fortfarande var det populäraste ämnet pedagogik. Kurserna i pedagogik och vuxenpedagogik som ordnas i samarbete med Helsingfors universitet intresserar närmare 30 studerande årligen. Många vuxna som tycker om att undervisa eller som jobbar med utbildningsfrågor, är nöjda över att kunna avlägga åtminstone en del av pedagogikkurserna i södra Finland.

Arbis Östra

Arbis verkar i egna lokaliteter i kulturcentret Stoa i Östra centrum. Kansliet var under terminerna öppet två eftermiddagar i veckan och utöver det enligt överenskommelse.

Arbis verksamhet i östra Helsingfors försiggick i kulturcentret Stoa i Östra centrum i både egna och i lånade utrymmen av Finska arbetarinstitutet, i Rastis kulturcentrum i Nordsjö, i Botby högstadieskola och i Nordsjö simhall.

Arbis erbjöd under läsåret i östra Helsingfors kurser i svenska, spanska, italienska, konst, konsthantverk, musik, navigation, textilarbete, handarbete, sten slipning med infattning av handslipade stenar, gymnastik och dans i olika former och en kurs i första hjälpen.

Det utländska inslaget av elever på kurser i svenska ökade och på hösten ordnades både nybörjar- och fortsättningskursen som en kurs som går två gånger i veckan.

Extra pianokurser erbjöds läsårets pianoelever efter vårterminens slut i Stoa. Barn har erbjudits kurser i dans, gymnastik, träslöjd, konsthantverk och keramik och musik. De flesta kurserna var fullsatta.

Kulturcentralen Stoas gemensamma storsatsning Konstens natt samlade igen flera tusen deltagare i alla åldrar. Kvällens tema var Karneval.

Östra centrum's bibliotek ordnade i samarbete med Arbis i Stoa under vår- och höstterminerna korta kurser i informationssökning, i e-posthantering och i att uträtta ärenden elektroniskt. Den första lördagen i december deltog 69 deltagare i 8 kortkurser för att tova julprydnader, göra föremål av järntråd och att stöpa ljus och göra personliga julkort. Den 13 december besökte barn från Blomängens lågstadieskola för femte gången Stoa med långt över 100 åhörare; bl.a. två finskspråkiga daghem såg och hörde andraklassisterna sjunga bl.a. Luciasången.

Helsingfors arbis konst- och hantverkslärare ställde ut egna arbeten 21.11–3.12 i Stoas galleri med temat "Från tanke till handling" Utställningen besöktes av något över 1 400 personer.

Arbis har deltagit i kulturcentret Stoas gemensamma ledningsgrupps arbete. Samarbetet med de övriga enheterna i Stoa har gagnat Arbiss verksamhet.

BIBLIOTEK

Under år 2006 beviljades 6 706 hemlån från biblioteket. Antalet besök under vårterminen var 4 865 och under höstterminen 3 973. Studierummet med fyra internetanslutna datorer var i ständig användning, också utanför terminerna. Biblioteket har även fungerat som forum för 9 litterära programkvällar. Biblioteket kunde också besökas under julvakan. Utanför terminerna var biblioteket tillgängligt enbart under dagtid. Under året anskaffades 507 nya böcker. 122 exemplar avskrevs. Bokbeståndet omfattade vid årslutet 16 148 volymer. Biblioteket prenumerade på 74 tidskrifter och tidningar samt inköpte regelbundet varierande lösnummer.

MILJÖRELATERADE ÅTGÄRDER

Arbis följde målsättningarna i stadens program för ekologisk hållbarhet, HEKO, och Arbis eget miljöprogram.

Miljöfostran och ekologisk information gavs i form av föreläsningar, bibliotekstjänster, kurser, utställningar, exkursioner m.m. Samtidigt ville Arbis lyfta fram det ekologiska tänkandet i ett vidare tidsmässigt och globalt perspektiv. Vi har under året erbjudit kurser i bl.a. ornitologi, lavar, trädgårdsskötsel och svamplockning och ordnat exkursioner till södra Finlands nationalparker. Också matdemonstrationer i undervisningsköket har ordnats och målet var då att använda rena, inhemska säsonggrönsaker och frukter.

Arbis återanvände inom huset både inventarier och material. Vaktmästarna gjorde en stor insats genom att snickra och reparera gamla möbler. Ett bokloppis arrangerades för elever och personal på våren.

Husets ventilations- och värmesystem avstängdes automatiskt varje kväll, och institutet använde energilampor i alla rum där det var möjligt. Övergången har skett när lampor bytts ut. Pappret sorterades i tre kategorier: a) vitt skriv- eller kontorspapper, b) returpapper, tidningspapper och färgat papper, c) papp, kartong och kraftpapper. Köken, kansliet, kaféet och eleverna i kaféet sorterade bioavfall för kompostering och glas och mjölkförpackningar fördes till uppsamlingskärl utanför Arbis.

Avloppsbrunnar i hobby- och verkstadsrummen förhindrade lim, gips, torkade färger m.m. att spolats in i avloppsledningarna. Problemafval som färgkassetter, lysrör och batterier separerades eller sändes tillbaka via Anskaffningscentralen. Konst-, keramik- och slöjdsalarna hade speciella kärl för lättantändliga trasor. Övrigt material var energiavfall.

Arbis volym av plast- och metallavfall är så liten att specialavhämtning inte kommer i fråga, utan det sorterades som blandavfall. Konsumtion och avfall minimerades genom bl.a. dubbelsidig kopiering. Arbis uppmanade personalen och lärarna att vara sparsamma med pappersförbrukningen. Så ofta som möjligt lästes information i elektronisk form, utan utskrivning. I mån av möjlighet kollade vi med återvändningscentralen om den kunde tillhandahålla gamla möbler. Arbis sände också använda möbler och maskiner till återvändningscentralen. Vid nyanskaffningar prioriterades miljövänliga produkter.

EKONOMI OCH PRESTATIONER

Ekonomi	2004	2005	2006
Utgifter	2 166 000	2 222 000	2 302 000
Inkomster	<u>361 000</u>	<u>335 000</u>	<u>403 000</u>
Netto	1 805 000	1 887 000	1 899 000
Prestationer	2004	2005	2006
Kursdeltagare	15 428	15 162	15 311
Hållna undervisningstimmar	20 238	19 772	20 460
Studerandetimmar	5,34	6,10	6,09
Personal	2004	2005	2006
Månadslöntagare	23	23	23
Timlärare	238	217	236